

Csabai László

Metafizika

Zsiga, a felváltott őr kidobja a toronyból a felszerelését, ásítva lebukdácsol a vasgrádicson és ásítózva, vakaródzva igazgatni kezdi magát. Tíz óra, és Fóris Zsiga már elaludt. Pedig még igazán sötét sincs, Szent Iván éje közeleg. Amiről persze a laktanyában szót sem ejtenek, a késő kádárizmus nem támadja, csak elsikkasztja a keresztény ünnepeket. Már amennyiben a Szent Iván éje keresztény.

Molina Dávid, az új őr nem szereti a szolgálati szabályok ilyen nyílt megsértését. Az rendben van, hogy az őr olvas, fülhallgatóval rádiót hallgat majd alszik a toronyban, hisz különben megbolondulna a nagy csendben és bámulásban, de a fegyver betárazásának, kitérazásának és az őrsváltásnak az előírásoknak megfelelően kellene lezajlaniuk. Nem nagy fáradság az. Őt ráadásul egyszer szabálytalanságon kapták: az AKM-63-asát nem szíjjal a vállára vetve hordta, hanem a csövénél fogva lóbálta, mint egy papírzászlót. Két hét laktanyafogságot kapott.

Éjjel a toronymál álló utcai lámpa ad annyi fényt, hogy Dávid a szószedetét magolhassa. A három arkangyal mennybéli beszélgetését szótározta ki a Faustból. Dávid kétszer jelentkezett német szakra. Jövőre megpróbálja harmadszor. Fibanek zászlóaljparancsnok kifizelte, mit tanul, ezért vele fordíttatja le az NSZK-ból származó autós és motoros magazinjait. Dávid így a német klasszicista irodalom szókingce mellett immár komoly járműipari szókingccsel is bír. Fibanek a magyar kísérszöveggel ellátott magazinjait a szegedi bolhapiacon háromszoros áron passzolja tovább. Az nem jutott eszébe, hogy a fordítónak fizetség járna.

Szeged belvárosa felé a Hattyas utca visz, a Tisza felé a földutat követő töltés. Mindkettő néptelen. A görényeket leszámítva. Azok ilyenkor élik világukat. Fekete szemük közeli vérfakasztás örömeiben ragyog, és Dávid hallja is, ahogy a görény portára lopódzása után rémülten csapdos és rikolt egy-egy szárnyas. Dávid cimborája, Oláh Bandi éjjelente őrhelyét otthagya átugrik a laktanya kerítésén, és megpróbál görényt befogni. Otthon, a Beregben már sikerrel járt. Egy műanyag festékesdobozt középen kilyukaszt, majd a lyukat bevagdossa és a cikkelyeket lefelé hajtja. A dobozba dob

egy tojást. Jó, ha megreped és folyni kezd. A görény imádja a tojást, bemegy érte, kijönni már nem tud. Bandi szerint a görényt a kényeztetés és a szigor vegyes alkalmazásával kell szelídíteni. A kedvencével, nyers csirkeszárnnyal kell etetni. Utána játszani kell vele. Ha az állat túlzásba esik, és megharapja gazdáját, az büntetésből harapja meg a görényt. Bandi itt még csak macskát fogott. A zöld szemű vadászok hajnalonta maguk jönnek az őrtornyokhoz. Ők beérik kiflivel is. Most viszont egy görény érkezik Dávid posztjához. Leül az aszfaltút közepére és bámulja a katonát.

- Mit akarsz? - kiált ki neki Dávid.
- Tilos itt ülni? Ilyenkor nem jön senki - dörmögi mérgesen a görény.
- De miért bámulsz engem?
- Nem szabad?
- Bámulj mást!
- Nincs más bámulnivaló.

Dávid úgy alszik a toronyban, hogy félig azért ébren marad. Ilyenkor jönnek neki az ilyen görényes félálmodok. Mert a görények tényleg szeretik bámulni az embert. Morogni is tudnak. *Magyarul* morogni azonban nem.

Dávid megrázza a fejét. Iszik egy korty hideg teát a kulacsából, megnyomogatja elgémberedett bal vállát, aztán visszahajtja fejé a párkányra.

- Katonaaa... Katonaaa... - érkezik ekkor egy vékony hang.

Dávid ad magának egy pofont, de azért kinéz az utcára. Nincs ott görény. A hang azonban újra megszólal. És most egészen biztosan ébren hallotta. S nem is ismeretlen ez a hang. A sándorfalvi őrséget szokta meglátogatni esténként Micu, egy szellemi fogyatékos prostituált. Ő jelzi így az érkezését. De Sándorfalva ide húsz kilométer. És Micu még sosem jelent meg a központi laktanyánál.

Dávid feláll, és hosszasan néz a város, majd a Tisza felé. Senkit nem lát. A hang viszont nem szűnik meg. A lépcső legfelső fokára lép ki. És igen, a hang belülről, a katonai élelmiszerraktár tövéből érkezik. Holdfény van, lámpafény is, de mindkettőt eltakarja a raktár oldala. Dávid csak egy kis fekete alakot lát. Lehet nagy kutya vagy apró ember. Lemegy hozzá. Az utóbbi, egy ember az. Nebel őrnagy, vagyis Vivan. A „mi vant?” mondja így Nebel, azért kapta a gúnynevet. Vivan a sorkatonák réme, a fő biztonsági tiszt, egy kis alattomos, akadékoskodó féreg. Dávidot is ő fenyegette le.

A jelenléte érthetetlen. Biztonsági tisztként ugyan bármikor ellenőrizheti a felállított őrköt, de csak ha az őrparancsnok vagy a felvezető is vele van

Mivel más nem jut eszébe, Dávid jelentést tesz:

- Molina Dávid honvéd, kettes számú felállított ór jelentem, szolgálati időm alatt esemény nem történt.

- Jól van, Dávidkám, pihenj, szerelvényt igazíts. Kérsz egy szálát? – nyújtja felé az őrnagy a paklit. Bal kézzel, mert jobbja fájó gyomrán van.
 - Köszönöm, őrnagy elvtárs, de nem dohányszom.
 - Jól teszed, hülye szokás... de én már... – és Nebel remegő kézzel meggyújt egy füstszűrő nélküli Munkás cigarettát. – Mérges vagy rám?
 - Jelentem, nem vagyok mérges. Nincs okom rá.
 - Lefenyítettelek.
 - Az én hibám. Nem tartottam be az előírásokat.
 - Lefenyítettelek, mert.... rossz lábbal keltem föl. Mikor voltál otthon?
 - Négy hónapja.
 - A fenyítés miatt nem enged el a századparancsnok?
 - Igen.
 - Hiányoznak az otthoniak?
 - Igen. Meg hogy egyáltalán... sétálhassak, sörözhessek egyet.
 - Hagyok egy üzenetet a századparancsnoknak, hogy holnap, vagyis ma délutánra kapjál eltávozt.
 - Nagyon-nagyon köszönöm őrnagy elvtárs.
 - Ugyan, ez semmi. Miért bántsák az emberek egymást, ha segíthetnek is egymásnak? Én sosem lettem volna tisztai főiskolás, ha a falunk plébánosa nem támogat. Még oroszból is ő korrepetált. Én meg azt híreszteltem róla, hogy nők után futkos. Pedig ezt én is csak hallottam... Dávid, a lányom legalább megebédeltetett titeket?
 - Mire gondol az őrnagy elvtárs?
 - Hát vasárnap... Szőregen.
- A csapatépítő századnak katonai létesítményeken kellene dolgozni, ám inkább a tiszték magánépítkezéseit segíti. Különösen hétvégéken. Ha a század létszáma kevés, szombat és vasárnap reggel elkezdődik az embervadászat. A klubból, a focipályáról a büféből a katonákat egy platós Csepelre terelik. Dávid is így járt legutóbb.
- Úgy emlékszem, őrnagy elvtárs, kaptunk ellátást. Szendvicset. Meg kávét.
 - Szendvicset? A rohadt szarrágó! Már nem a lányom, hanem a vejem. Pedig pénz folyik még a seggéből is. Maszek zöldséges. Minden hétfőn Bécsbe megy banánért. De hogy egy rendes ebédet adjon a bakáknak... Amikor én építkeztem, birkát vágattam a katonáknak.
 - A birkapaprikás prima.
 - Az való a bakának. Hát, Dávid, bocsánatot kérek a vejem nevében is – mondja Nebel, távolodó, gyengülő a hanggal.
 - Nincs miért, őrnagy elvtárs.
 - Most pedig... most sajnos... – s az őrnagy már tényleg távolodik. Jobb

kezét fájó gyomrán tartva.

Az őrnagy alakja szertefoszlik, még mielőtt befordulhatna a raktár sarkánál.

Dávid hitetlenkedve dörzsöli meg a szemét.

Amikor szolgálatváltás után Dávid visszatért a zászlóalj elhelyezési körletébe, az eltávra megírt katonai igazolványa már várta az ügyeletesnél. A honvéd megcsókolta, s már érezte is szájában a konyak és a sör, e két teljesen más, s épp ezért összeillő nedű találkozását.

Míg a szobában átöltözött kimenőbe, elmesélte társainak Nebel éjjeli látogatását. Gurultak a nevetéstől.

Ami az arcukra fagyott, mikor az ezred politikai tisztje kiharcolta őket ideológia oktatásra. A klubban tartotta meg, és annyiból állt, hogy a poltiszt felolvasta a legénység ideológiai felvilágosítására kiadott tankönyv egy fejezetét, mely Lenin kőkemény dialektikus materializmusának a retrográd-reakciós idealizmusok meg a nyamvadt empiriokriticismus fölötti győzelméről szól.

- Menjél csak, koma – legyint a kapuügyeletes, mikor Dávid mutatná neki az eltáv-engedélyét. – Viszont visszafelé hozhatnál nekem egy üveg pálinkát.
- Hogyne! Lebukok és megyek a büntetőzászlóaljba!
- Hogy buknál le? Én leszek itt és nem foglak vizsgálni. Vagy Poór Karcsi lesz. Ismered, nem?
- Nem ismerem.
- Olyan kis buziképu, de rendes gyerek. Nem spicliszkedik. Hozzál egy üveg pálinkát és holnap este megisszuk hárman a csapatfürdő mögött.
- Hát... majd meglátom.
- Itt a pénz.
- Jó – nyel mérgesen Dávid, s indulna végre, amikor észreveszi a fekete zászlót a kapu fölött. – Ki halt meg?
- A biztonsági tiszt. Nebel őrnagy.
- Mikor? Hogy? – szédül meg Dávid a hír hallatára.
- Tegnap este, Veszprém mellett, a hadgyakorlaton elcsapta egy teherautó. Nebel felállt, leporolta magát, mondta, hogy megvan. A tiszt sátorban tett-vett, használta a tábori telefont is. Aztán lefeküdt. Ma reggel hiába ébresztgették.